

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

11 — Strada Artei — 11

In dosul Palatului Justiției

SUMAR :

Ceva relativ la art. 234 Proc. civilă, de d-l Ștefan Scriban ;

JURISPRUDENȚĂ ROMANĂ :

Curtea de casație, s. I: *Eforia Spit. Civile din București cu R. I. Săbăreanu* ;

Idem s. II: *Nisim Iarky, penal*, cu o Observație de *Gelius* ;

Trib. Mehedintși, s. I: *Vânzarea imobilului Pandele Dumitrescu*, cu o Observație de d-l *Aristide Anastasiu* ;

O intimpinare, de d-l *V. M. Antonescu* ;

Bibliografie.

Ceva relativ la art. 234 Pr. civilă

Nu voi atinge de cât următoarea chestiune : judecătorul care a considerat nevenirea pârâtului la interogator ca un început de probă și a admis marturi în o afacere mai mare de 150 lei vechi, poate reveni asupra jurnalului dacă, la noul termen, când urmează să se audieze marturii, pârâtul se presintă și declară că e gata să răspundă la interogator ?

Pentru a fi bine lămurii, e necesar să comparăm textul nou cu cel vechiu.

Iată cum era redactat art. 234 vechiu: «Dacă partea refuză de a răspunde la chestiunile ce i se vor pune de judecată, sau dacă, fără a justifica piedica legitimă, nu vine la interogator, judecătorii vor putea considera faptul ca mărturisit în contra sa».

În proiectul guvernului, noul art. 234 avea următorul coprint: «Dacă partea nu voesce să răspundă la chestiile ce i se vor pune de judecată, sau dacă, fără a arăta o împiedecare binecuvântată, nu vine la interogatoriū judecata va privi faptul ca constituind un început de dovadă în favoarea aceluia ce a propus interogatoriul» (1).

În comitetul delegațiilor senatului nu s'a adus nici-o modificare acestei redacțiuni. D-l Disescu însă, în expunerea de motive, dice: «.....disposi-

țiunea art. 234 pârându-mi-se prea gravă, am *atenuat*, prin noua redacție a acestui articol, efectele nevenirii aceluī chemat a răspunde la interogator».

Atât și nimic mai mult.

Raportorul legiī în senat, d-l C. G. Ioan, nici nu pomenesce despre art. 234. D-l S. Cihosky însă, în calitate de raportor al camerei, lămuresce că art. 234, după explicațiunile date de d-l Disescu în comitetul delegațiilor, n'are sensul că nevenirea la interogator constituie, tot-d'a-una, nu o probă completă, ci numai un început de probă, așa că articolul are înțelesul că judecătorul poate considera nevenirea la interogator ca o mărturisire deplină sau ca un început de dovadă. Cu alte cuvinte i se dă judecătorului o putere de apreciere mai întinsă.

Tot în acelaș sens se pronunță și d-l N. C. Crasan în cameră, unde afirmă că nu crede că e posibil ca nevenirea la interogator să fie considerată ca un început de dovadă, în sensul art. 1197 C. civ.

Totuș d-l Disescu explică că nevenirea poate fi socotită ca o probă completă sau numai ca un început de probă, de natură a face admisibilă proba testimonială și jurământul supletor (2).

La cameră, după mai multe discuțiuni asupra art. 234, d-l C. C. Arion presinta un amendament de oare-ce, dice d-sa, explicațiunile d-lui ministru nu corespond cu textul și se pot găsi judecători cari să refuze proba testimonială. Acest amendament d-l Disescu declară că-l primesce.

La senat, cu ocașiunea votării art. 234 modificat de cameră, d-l Disescu spunea: «Onor d. Șoimescu mă întreabă : ce se face dacă la noua înfațișare, după ce s'a admis marturii, partea se presintă ca să răspundă la interogator ? *Tribunalul va ține samă de aceasta*, dar nu probează că mărturia cade de plano, *căci atunci ar fi să te poți juca cu adversarul*. Prin urmare

(1) Demolombe, XXX, 125; Garsonnet, II, § 309 (ed. 1-a); Alexandresco, VIII, p. 274, No. 2.

(2) De sigur și presupțiunile.

nevenirea la interogator dovedesce o îndoială, echivalează cu cea-ce numim un început de probă scrisă».

Cum vedem, d-l Disescu n'a răspuns categoric la întrebarea d-lui Șoimescu, căci din două una: sau tribunalul va ține samă de prezența pârâtului, și atunci exclude martorii, sau *nu te poți juca cu adversarul* ⁽³⁾ și atunci ascultă marturii. Aceste răspunsuri dar se contrazic, cel puțin în aparență.

Ast-fel articolul 234, cu amendamentul d-lui C. C. Arion, rămâne așa cum e astăzi în vigoare ⁽⁴⁾.

Din toate cele mai sus expuse, rezultă că nevenirea la interogator, *fără a arăta o cauză binecuvântată*, poate face admisibilă proba testimonială. Dacă, prin urmare, la noul termen, justifici cauzele absenței, proba testimonială trebuie înlăturată. Cu această rezervă deci, jurnalul care consideră nevenirea la interogator ca un început de probă, are puterea lucrului judecat, așa că nu se mai poate reveni asupra lui.

Observ că în text se spune *început de probă*. Ce fel de început de probă e acesta? De sigur că scrisă nu, așa că, în specie, trebuie înlăturat art. 1197 C. civ., care tocmai vorbește de un început de probă *scrisă*.

Nevenirea la interogator face dar *verosimilă* pretențiunea reclamantului și pentru a o dovedi complect, putem recurge la marturi, jurământ supletor sau chiar la presumpțiuni. Absența pârâtului e socotită deci ca o jumătate de mărturisire, dacă aș putea să mă exprim ast-fel.

Tot așa se admite că părțile pot declara *valabilă* proba testimonială prin convențiunea lor, chiar în casurile oprite de lege, bine înțeles dacă nu e vorba de o materie privitoare la ordinea publică (art. 5 C. civ.). În acest cas, consimțământul aceluia care primește proba testimonială în casurile în care ea este oprită de lege, *constituit din partea sa un fel de mărturisire* și, prin urmare, un început de probă *scrisă*, care face proba testimonială admisibilă ⁽⁵⁾.

În practică se poate întâmpla ca pentru o afacere mai mare de 55 lei și 55 bani să se admită marturi, iar la noul termen partea să țină că e gata a răspunde la interogator.

Ei bine, deși obiectul procesului e mai mare

⁽³⁾ Expresiunea e foarte plastică și de aceea am reprodus-o.

⁽⁴⁾ În proiectul d-lui Stoicescu, art. 234 (238) are aceeași redacțiune ca acel al d-lui Disescu, fără amendamentul d-lui Arion.

⁽⁵⁾ Laurent, XIX, 397. Garsonnet, II, § 325, p. 482, n. 8; III, p. 6, n. 10 (ed. II a). Demolombe, XXX, 215. Baudry, II, 1255. *Contra*: Trib. Ialomița, *Dreptul*, No. 9 din 1886. În acest sens e și jurisprudența franceză. Vezi D. Alexandresco, VIII, p. 268, n. 1, 2, și 3.

de 55 lei și 55 bani, totuși marturii vor fi ascultate, judecătorul fiind legat de jurnalul său, care e motivat în drept. Un atare jurnal va avea dar puterea lucrului judecat.

Cu toate acestea chestiunea nu prea reese clar din debaterile parlamentare; de aceea m'am referit la d-l Disescu, care a bine-voit să-și dea părerea, autorizându-mă a o face cunoscută pe calea publicității.

D-l Disescu crede că jurnalul care admite marturii are autoritatea lucrului judecat, căci «judecata *putea* să nu încuviințeze acest început de dovadă, dar odată ce a judecat așa, nu mai poate reveni, cum n'ar putea reveni când ar fi încuviințat un început de dovadă într'un act scris opozabil părții protivnice».

Tot așa, dacă pârâtul vine, dar răspunde confus, necategoric, răspunsul său poate fi considerat ca un început de probă scrisă, căci, în urma interogatorului, *a rămas o hârtie scrisă și semnată de el*, cum spunea regretatul Kornea în senat. Se aseamănă dar nevenirea la interogator cu răspunsul evasiv, căci, în ambele cazuri, e admisibilă proba testimonială.

Pe lângă marturii sau jurământul supletor, vor fi admisibile și presumpțiunile ⁽⁶⁾.

Dar partea care a lipsit de la interogator, poate conchide să fie ascultată în apel, fără a i se cere să stabilească cauza absenței, căci apelul fiind devolutiv, se pot repeta înaintea judecătorilor superiori probele de la prima instanță ⁽⁷⁾.

Totuș s'a decis că partea care n'a venit la prima instanță, trebuie să justifice în apel motivele absenței ⁽⁸⁾, însă nu poate pretinde ca Curtea să ridice din oficiu aceste chestiuni ⁽⁹⁾.

Ștefan Scriban

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 15 Septembrie 1903

Președenția D-lui C. H. PHEREKYDE, Președinte
Eforia spit. civile din București cu R. I. Săbăreanu

Legea de urmărire — Creanțele ce se pot urmări cu aceste legi. — Cum trebuie să fie. — Certe. — Licide. — Arendaș. — Contravenție la contractul de arendare. — Constatare. — Eforia spitalelor civile. — Arendași de ai ei. — (Art. 20 și 1 din legea de urmărire).

Creanțele ce se pot urmări cu legea de urmărire trebuie să rezulte din roluri, contracte sau din acte legale de datorii, și legea de urmărire fiind o lege specială, ea trebuie să se aplice casurilor expres prevăzute într'nsa. Ast-fel, când un arendaș al Statului său al unei ad-

⁽⁶⁾ D. Alexandresco, VIII, p. 322.

⁽⁷⁾ Alexandresco, VIII, p. 322, n. 4. Cas. I, *Bulet.* pe 1880, pag. 204 și d-l Disescu în scrisoarea ce 'm'i-a trimis.

⁽⁸⁾ Cas. I, No. 55/86, No. 150/901.

⁽⁹⁾ Cas. II, N. 190/96.

ministrațiunii publice cum este Eforia spitalelor civile, este urmărit pentru că nu ar fi respectat condițiile de arendare semănând grâu după grâu, urmărirea nu se poate face, pentru amenda la care este condamnat, numai pe simpla constatare a unui agent, întru cât în asemenea cas amenda pretinsă nu este o sumă certă și liquidă, ci trebuie ca Statul să Eforia mai întâi să lichideze dreptul lor pe cale judecătorească.

Decisiunea 366/903. — Respins recursul făcut de Eforia spitalelor civile din București, contra sentinței tribunalului Prahova s. II No. 445/902, în proces cu R. I. Săbăreanu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-
consilier G. N. Bagdat ;

Pe d. avocat Em. Culoglu, în dezvoltarea motivelor de casare ; și

Pe d. avocat Corbescu, în combateri.

Deliberând,

Asupra mijloacelor de casare invocate :

I. Omisiune esențială. În adevăr, tribunalul refuză a se pronunța asupra motivului invocat de Eforie, basat pe dispozițiunile art. 969 C. civ. ».

II. Violarea art. 26 din contractul de arendare, legea părților când afirmă că nu s'a stabilit creanța Eforiei ».

III. Rea interpretare a art. 1 și 20 din legea de urmărire, când tribunalul afirmă că, creanța Eforiei n'ar rezulta din acte legale de datorie și că, prin urmare, debitorul nu e obligat a depune suma ».

Având în vedere sentința supusă recursului, din care rezultă că intimatul în recurs R. I. Săbăreanu, arendașul moșiei Chirnoși, proprietatea Eforiei spitalelor civile din București, recurenta de azi, a fost urmărit de Eforie, în baza legii de urmărire, pentru suma de 17750 lei, ca amendă, pe motivul că ar fi contravenit dispozițiunilor art. 26 din condițiunile generale de arendare, prin faptul că a cultivat 2 ani de-a rândul grâu peste grâu în același teren : că, contra acestei urmăriri, intimatul Săbăreanu a făcut contestațiune, pe care tribunalul de Prahova, prin sentința aflată azi cu recurs, judecând-o în apel, și ca instanță de trimitere, după casarea sentinței tribunalului Ilfov, s. II cu No. 721/901, a anulat urmărirea, pe motiv că intimatul nu se găsește în cazul prevăzut de art. 20 din legea pentru urmărire, întru cât suma urmărită nu rezultă dintr'un titlu legal de datorie după cum cere art. 1 din sus citata lege ;

Considerând că prin art. 1 din această lege, se determină natura creațiilor ce se pot urmări în virtutea acestei legi excepționale ;

Că, după acest text de lege, creanțele ce se pot urmări cu această lege, trebuie să rezulte din roluri, contracte sau din alte acte legale de datorie ;

Considerând că, de câte ori este în discuțiune aplicarea unei legi speciale, ea cată să se aplice casurilor expres prevăzute într'ânsa ;

Considerând că, în specie, intimatul fiind urmărit, pentru daune pretinse de Eforie, numai după simpla constatare a unui agent al ei, această creanță nu intră în categoria celor prevăzute în art. 1 din legea de urmărire ; că, faptele din care ar rezulta amenda pretinsă de Eforie, nefiind stabilite, ânsa n'are a primi o sumă certă și liquidă și nu poate urmări pe arendașul său Săbăreanu, fără a lichida mai întâi dreptul său pe cale judecătorească ;

Considerând că ast-fel fiind, cu drept cuvânt tribunalul, a anulat urmărirea îndreptată contra intimatului, și prin urmare nu poate fi vorba de violarea contractului dintre părți și nici a textelor citate în motivele de casare ;

Că, de aceea, aceste motive urmează a fi respinse ca neintemeiate ;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CĂSAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 3 Septembrie 1903

Președenția D-lui G. C. ȘTEFĂNESCU, Consilier

Nisim Iarchy, penal

Bancrută simplă.— Nefacerea inventariului anual.— Dacă acest singur fapt poate atrage condamnarea falitului ca bancrutar simplu. — Dacă judecătorul fondului se poate întemeia pe raportul sindicului.— (Art. 24 și 877 Cod comercial).

Interogatoriul.— Formalitatea interogatoriului inculpatului în corecțional.— Dacă este prevădută sub pedeapsă de nulitate.— (Art. 186 și 205 Pr. pen.).

Casație.— Dacă se pot invoca pentru prima oară în casație motive bazate pe constatare de fapte.

1. Simplul fapt că un comerciant nu a făcut inventariul anual al activului și pasivului său îl face pasibil de delictul de bancrută simplă în cas când este declarat în stare de faliment.

2. Judecătorul fondului este în drept de a culege de ori unde actele și împrejurările de fapt, cari sunt de natură a fi face convingerea despre elementele constitutive ale delictului ce este chemat a judeca.

Ast-fel, în delictul de bancrută, judecătorii fondului sunt în drept de a pune temeiul pe raportul sindicului, care este chemat după lege a raporta justiției despre starea falimentului.

3. Formalitatea interogatoriului inculpatului, înaintea instanțelor corecționale, nu este prescrisă sub pedeapsă de nulitate.

4. Motivele având de bază o constatare de fapte, trebuiesc a fi propuse înaintea instanței de fond, singură competență de a constata existența faptelor.

Decisiunea 974/903.— Respins recursul făcut de Nisim Iarchy contra decisiunii Curții de apel din Craiova cu No. 400/903.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. consilier Ath. C. Kivu ;

Pe d-nii avocați P. Borș, B. Cernea și Radu Mandrea, în dezvoltarea motivelor de casare ; și

Pe d. procuror de secție St. Stătescu în concluziuni.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare :

I. Greșită aplicație a art. 877 prg. 1, și violarea art. 876 prg. 5 din Codul comercial.

• Onor Curte de apel constată în fapt, că recurentul a avut registrul jurnal în condițiunile prescrie de lege, fără însă să fi ținut și registrul inventar de doi ani precedenți declarației sale în faliment. Totuși îl condamnă ca bancrutar simplu, și îl condamnă penalmente pentru această omisiune.

• Este necontestat că legea prescrie pentru comercianții în mod obligatoriu cele trei registre, copier, inventar și jurnal; este stabilit de jurisprudență că prescripțiunea legii privește fără distincțiune pe toți comercianții mari și mici și chiar ambulanz. Cu toate acestea, când e vorba de aplicațiunea legii de bancrută simplă, legiuitorul a temperat rigoarea nepedepsind de cât pe comerciantul care nu a avut sau n'a ținut în regulă registrul principal, care este registrul jurnal, de și a avut regulate celelalte registre.

• Când însă ca în speță registrul jurnal a fost în regulă, dar a omis de a avea și registrul inventariu, în atare caz, nu poate fi vorba de bancrută simplă. Așa se practică și se interpretă în Italia de unde legiuitorul nostru a copiat identic textele de legi respective. Nici nu poate fi în alt sens art. 876 prg. 5 din Codul comercial când se exprimă ast-fel : « Culpabil e de bancrută simplă comerciantul care a încetat plățile sale, aflându-se în cazul de a nu avea sau cel puțin registrul jurnal încheiat și vizat conform art. 27 ».

Având în vedere recursul făcut de Nisim Iarchy în contra decisiunii Curții de apel din Craiova, secția II-a cu No. 400 din 18 Martie 1903 ;

Având în vedere că prin această decisiune sus-numitul recurent a fost condamnat ca bancrutar simplu în virtutea art. 877 al. I din Codicele comercial, pentru că nu a făcut inventarul averii sale pe anul 1899—1900 ;

Considerând că, după art. 24 din Codicele de comerț, ori ce comerciant are îndatorire, în primul rând de a face în

fie-care an, sub a sa semnătură, un inventar exact de starea activă și pasivă a averii sale, iar în al doilea rând de a trece în copie acel inventar într'un registru special pentru aceasta;

Considerând că aceste două obligațiuni impuse de lege comerciantului nu trebuiesc confundate, căci ele se deosebesc prin obiectul și scopul lor, facerea inventarului având de obiect de a face cunoscută situația comerciantului la diferitele epoci ale vieții sale comerciale, iar trecerea lui într'un registru special având de scop de a da un caracter de veracitate acestei lucrări anuale;

Considerând că față de însemnatul folos ce putea prezenta pentru siguranța comerțului facerea acestui inventar anual ca măsură de control, legiuitorul s'a îngrijit de a da o sancțiune îndeplinirii acestei obligațiuni, și a pedepsit pe comerciant pentru singurul fapt că dânsul nu a făcut bilanțul anual al averii sale, neatârnat de faptul că dânsul n'a ținut registru inventar;

Considerând că sancțiunea acestei obligațiuni, legiuitorul a prescris-o în aliniatul I al articolului 877 din Codicele de comerț, iar înțelesul acestei dispozițiuni rezultă din modul cum sunt aședate și redactate textele de lege privitoare la materie, căci după ce legiuitorul prin art. 876 al. 5 pedepsește, sub rezervele acolo stabilite, pe comercianții care nu țin registre obligatorii, apoi prin articolul următor 877 al. I, el declară că este «de asemenea» culpabil de bancrută simplă comerciantul care nu face anual inventarul averii sale, de unde rezultă învederat că simpla neîndeplinire a acestei obligațiuni este pedepsită de lege, independent de măsurile represive ce legiuitorul creștuse de cuviință a lua pentru neținerea registrelor obligatorii;

Considerând că pe cât timp Curtea de apel constată în specie că Nisim larchy, declarat în stare de faliment la 1901, n'a făcut inventarul averii sale pe anul 1899—1900, cu drept cuvânt dânsa l'a condamnat ca bancrutar simplu în virtutea art. 877 al. I din Codicele de comerț, ne având nevoie de a se preocupa de dispozițiile art. 876 al. 5 din același Codice, care prevede o ipotesă cu totul deosebită.

Asupra motivului al II-lea:

II. «Esces de putere, violarea art. 205 și 186 Pr. penală. Majoritatea Curței pentru a mă condamna la 3 luni închisoare pentru nefacerea inventariului, adoptă opinia d-lor consilier Georgescu și Mitescu formulată cu ocazia ivirii divergenței în sânul Curții. «Această opinie ca și decizia Curței se fondează pentru stabilirea faptului în sarcina mea:

a) Pe un act de instrucțiune care nu emană de la instanțele penale de judecată, raportul provisoriu al sindicului;

b) Pe mărturisirea mea.

«Or, eu la tribunal am fost interogată numai pentru a explica diferența ce există între activul și pasivul falimentului. La Curte am fost interogată de complectul în sine al căruia s'a ivit divergență.

«După complectarea Curței cu cinci consilieri, nu am mai fost interogată.

«Interogatorului nu este numai un mijloc de instrucțiune, el este și un mijloc de apărare.

«Or nefacerea interogatorului după complectarea divergenței m'a cauzat prejudiciul, căci pe mărturisirea mea numai legalmente s'ar fi putut întemeia judecata, și această mărturisire trebuia făcută și înaintea noului complect căci de la deslușirea dată de mine sau o întrebare din nou pusă, s'ar fi putut schimba soarta condamnățiunii».

Având în vedere că acest motiv are un îndoit obiect, plângerea recurrentului că Curtea de apel l'a condamnat pe temeiul raportului sindicului, act ce nu putea fi ținut în seamă, ca unul ce nu făcea parte din instrucțiunea penală a cauzei, iar în al doilea rând că i s'a știrbit dreptul de apărare, căci după complectarea Curții cu cinci consilieri pentru a se judeca procesul în divergență, nu i s'a luat din nou interogatoriul prevăzut de art. 186 din procedura penală;

Considerând că judecătorul fondului este în drept de a culege de ori unde actele și împrejurările de fapt, care sunt de natură a i se face convingerea despre elementele constitutive ale delictului, ce este chemat a judeca;

Considerând că, odată stabilit acest principiu, Curtea era în drept de a pune temei pe raportul sindicului, care este

chemat după lege a raporta justiției despre starea falimentului;

Că, afară de aceasta, Curtea de apel se întemeiază în specie și pe propriile mărturisiri ale recurrentului, pe care nu le-a retractat în tot cursul procesului;

Considerând că în ce privește interogatorul inculpatului înaintea instanțelor corecționale, această formalitate nu este prescrisă sub pedeapsă de nulitate prin art. 186 din Pr. pen.;

Că ori cum ar fi considerat interogatoriul luat la aceste instanțe, fie ca mijloc de instrucțiune, fie ca mijloc de apărare, el nu poate avea caracterul unei formalități substanțiale, căci pe deoparte inculpatul are în tot d'auna ultimul cuvânt în proces, iar de altă parte judecătorul nu poate, fără esces de putere, să l'oprească de a-și prezenta singur apărarea sa orală; că prin urmare când inculpatul se mulțumește pe apărarea făcută față cu dânsul de avocatul său și nu cere a complecta, el recunoaște prin aceasta că apărarea lui a fost completă și nu mai are nimic de adăugat în susținerea dreptăților sale;

Considerând că, în această stare de fapte și de drept, motivul ce se invoacă urmează a fi respins din ambele puncte de vedere sub care a fost prezentat.

Asupra motivului III de casare:

III. «Rea interpretare a art. 877 al. I din Cod. comercial. În adevăr, pentru ca zisul art. să fie aplicabil trebuie ca la epoca în care registrele nu au fost regulat ținute comerciantul să fi fost în incetare de plăți. Numai în această ipotesă se pedepsește pentru bancrută simplă comerciantul care nu face în mod exact inventariul său nu țin registrele. Ori Curtea constatând că eu n'am făcut inventariul pe anii 1899 și 1900 iar sentința tribunalului fixând epoca încetării plăților la 21 Septembrie 1902 eu nu puteam fi pedepsit pentru neținerea regulată a registrelor pe acei ani, la acea epocă eu nu eram în incetare pe plăți».

Considerând că acest motiv având de bază o constatare de fapte, el trebuia a fi propus înaintea instanței de fond, ca singură competentă de a constata existența faptelor, ceia ce nu s'a făcut;

Că, afară de aceasta, motivul este și neexact în fapt, căci Curtea de apel constată, prin considerantele deciziunii ei, că recurrentul a fost declarat în stare de faliment prin sentința tribunalului de Dolj cu No 297 din 1901 și el a fost condamnat ca bancrutar simplu, pentru că nu a făcut inventarul averii sale în anul 1899—1900, anul ce a precedat declararea lui în stare de faliment, ceia ce corespunde cu cerințele legii.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Observație. — Inalta Curte a fost chemată să judece prin această deciziune o chestiune delicată, care a venit pentru prima oară înaintea sa. Întrebarea, la care răspunde Inalta Curte, este dacă un comerciant, care a încetat plățile și care nu a făcut inventariul anual, poate să fie condamnat ca bancrutar simplu, de și a ținut registrul jurnal, încheiat și vizat în regulă. Curtea de apel, prin decizia supusă recursului, a răspuns afirmativ, aplicând art. 877 al. I C. com. Motivul de recurs întemeiat pe violarea art. 876 al. 5 și reaua aplicațiune a art. 877 al. I C. com. a fost respins și soluțiunea Curții de apel a fost confirmată.

Pentru a ajunge la această soluțiune, Inalta Curte stabilește în primul rând că, după art. 24 Cod comercial, ori ce comerciant este dator să facă în fie-care an, sub a sa semnătură, un inventar de averea sa, obligațiune independentă de cea de a l' trece în registru inventar și în al doilea rând că există o sancțiune a îndeplinirii acestei obligațiuni, sancțiune care este prescrisă de art. 877 al. I C. com.

Așa dar textele de lege interpretate prin decizie

sunt art. 24, 877 al. I C. com., la care însă trebuie să adăogăm și art. 876 al. 5 C. com., pentru a completa argumentarea.

Art. 24 C. com. zice că comerciantul este dator să facă la începutul comerțului și în fie-care an un inventar de averea sa și că acest inventar este de asemenea dator comerciantul să 'l treacă într'un registru. Pentru a motiva și învedera că aci ar fi vorba de două obligațiuni independente una de alta și care nu trebuiesc confundate între ele, Inalta Curte ne arată care ar fi fost scopul legiuitorului, când le-a edictat. Așa, facerea inventariului anual numai sub semnătura comerciantului, căci prima parte a art 24 numai cere altă condițiune, ar avea de scop să facă cunoscută situațiunea comerciantului la diferitele epoci ale vieții sale comerciale, iar trecerea aceluï inventar într'un registru ar fi impusă în scopul de a da un caracter de veracitate acelei lucrări anuale a comerciantului.

Dacă se poate înțelege scopul legiuitorului ca inventariul anual să fie trecut într'un registru, care trebuie vizat și parafat de tribunal, mărturisesc însă că nu pot pricepe cum o lucrare a comerciantului, pentru care legea nu cere de cât semnătura acestuia, să fie destinată a face cunoscută situațiunea sa, și să constituie o măsură de control, pentru siguranța comerțului. Nu trebuie pierdut din vedere că Inalta Curte vede, în obligațiunea comerciantului de a face un inventar numai sub a sa semnătură, o obligațiune independentă de a ține un registru inventar. Așa dar o cionă a comerciantului, iscălită sau neiscălită de dânsul, căci legea nu spune cine-l va controla, pe care el poate să o poarte în buzunar, căci nu se indică de asemenea că trebuie prezentată unde-va, această hârtie pe care el poate să o facă și să o refacă ori când vrea, constituie o măsură de control pentru siguranța comerțului și este impusă, vom vedea că are și sancțiune, în scopul de a face cunoscută situațiunea comerciantului. Dar numai insist. Nu, n'a putut legiuitorul să facă dintr'o lucrare cu totul intimă a comerciantului o obligațiune independentă de ținerea unui registru, în care va trebui să o treacă. Art. 24 C. com. nu poate să coprindă de cât o singură obligațiune serioasă și rațională, acea de a ține un registru, în care un inventar are a fi trecut pe fie-care an.

Indatorirea pusă în prima parte a art. 24 de a face o lucrare anuală de inventarierea averei este un sfat dat de legiuitor comerciantului, este un act cu totul facultativ pentru acesta.

Dar cestiunea e și mai gravă când Inalta Curte găsește în art. 877 al. I C. com. și o sancțiune pentru acea lucrare anuală și intimă a comer-

ciantului, anume acea că el trebuie a fi condamnat ca bancrutar simplu, când se constată că, fiind în încetare de plăți, nu a făcut inventariul anual sub a sa semnătură. Așa dar după ce sentința de declarare în stare de faliment a fost pronunțată și după ce actele au fost înaintate la judecătorul de instrucție spre a se constata existența vre-unui delict de bancrută simplă sau frauduloasă, comerciantul pentru a putea scăpa de aplicarea art. 877 al. I C. com., va trebui să presinte, după decizia Inaltei Curți, lucrarea sa anuală de inventariul averei lucrare semnată numai de dânsul.

Alt-fel va fi pedepsit ca bancrutar simplu după art. 877 al. I. Aici, iar trebuie să mărturisesc insuficiența mea de pricepere. Comerciantul presintă registrele sale, în care sunt trecute inventariile sale anuale, registre parafate, încheiate și vizate de tribunal și încă nu poate scăpa de pedeapsă, pentru că legiuitorul cere să mai presinte și lucrările sale anuale de inventariere. Legiuitorul nu se mulțumește cu cea ce a fost vizat de tribunalul comercial în fie-care an și prin urmare au o dată certă și îmi mai cere și ciornele d'n buzunar. Pentru ce? Eū nu găsesc nici un motiv.

Obligațiunea de a face în fie-care an un inventariu sub semnătura mea, eū pot să o infrâng ori când și chiar după încetarea plăților, căci n'am de cât să fac într'o seară lucrările pe toți anii trecuți, copiindu-le după registrul inventar. Scopul legiuitorului de a cere un inventar este cu suficiență atins, numai prin obligațiunea impusă comerciantului de a ține un registru inventar, căci aceasta e mai mult și într'o formă mai perfectă și mai sigură pentru siguranța comerțului, de cât facerea unui inventar anual numai sub semnătura comerciantului.

Nu se poate ca legiuitorul să fi prescris o măsură de siguranța comerțului, dacă am admite, cu Inalta Curte, că o asemenea măsură a voit a edicta prin prima parte a art. 24, căci ea ca să fie îngrădită de oare-care garanții că voința legiuitorului ca lucrarea comerciantului de inventariere să fie făcută în fie-care an, este respectată. Or, o asemenea garanție nu găsim în art. 24 și nici Inalta Curte nu o găsește. Dacă este așa nu se poate admite de cât cel mult că prin prima parte a art. 24 legiuitorul a pus o obligațiune comerciantului, dar nu se poate admite nici o dată și cu nici un preț că ar fi dat o sancțiune acelei obligațiuni.

Asemenea obligațiuni nesancționate de lege se mai găsesc în această materie. Așa de exemplu: art. 22 Cod com., obligă pe comercianți să țină 3 registre: inventar, copier și jurnal și cu toate

acestea când se ocupă de bancruta simplă legiuitorul prin art. 876 al. 5 C. com. se mulțumește numai ca comerciantul să fi ținut cel puțin registrul jurnal pentru a-l declara neculpabil de bancrută simplă pentru neținere de registre. Obligațiunea de a ține registrul inventar și registrul copier rămân fără sancțiune și acest temperament la rigoarea art. 22 C. com. a fost adus în vederea acelor mici comercianți, care nu pot, nu știu sau nu sunt în stare să întâmpine cheltuielile pentru plata unui contabil special.

Dar ce a făcut pe Inalta Curte să vadă în art. 24 o obligațiune de a face un inventar sub semnătura numai a comerciantului sub sancțiunea culpabilității de bancrută simplă, o obligațiune independentă de cea de a ține și un registru inventar? Dacă ar fi stabilit că este o singură obligațiune cea adică de a ține un registru inventar, atunci ar fi trebuit să recunoască că neîndeplinirea unei asemenea obligațiuni este lipsită de sancțiune, căci art. 876 al. 5 se mulțumește numai cu ținerea registrului jurnal, în care cas comerciantul nu poate fi declarat culpabil de bancrută simplă. Or aceasta nu o putea admite fără să fie pusă în impas de textul art. 877 al. I, care zice că: «este asemenea culpabil de bancrută simplă comerciantul, care fiind în incetare de plăți, nu a făcut în mod exact inventariul, sau dacă registrele și inventariile sale nu sunt complete sau nu dau seama de adevărata stare a comerciantului».

Impasul ar proveni din faptul că în art. 877 al. I se vorbește de inventar, iar nu de registrul inventar. Am văzut însă că nu putea fi vorba de vre-o sancțiune pentru nefacerea vre-unui inventar numai sub semnătura comerciantului pentru că ori-ce motive s'ar da pentru a susține aceasta sunt cu totul lipsite de temei, și din contră este și rațional și în vederile legii, ca să zicem că legea nu a vrut să ceară de cât *registrul inventar*. Care vrea să zică, rămâne stabilit, că în art. 877 al. I expresia de inventar este o *prescurtare a expresiei de registru inventar*. A obliga pe comerciant a ține un registru pe care trebuie să-l prezinte spre a fi vizat de tribunal, este a prescrie o obligațiune serioasă, iar nu a-l obliga ca, pe lângă acel registru, să mai păstreze și ștrața după care l'a întocmit.

Așa fiind art. 877 al. I Cod com. nu este de loc în contradicțiune cu art. 876 al. 5, după cum s'ar părea la prima vedere și să arătăm de ce: Pentru siguranța comerțului legiuitorul nu s'a mulțumit numai să impue comercianților ținerea unor registre, dar i-a obligat în același timp să le prezinte la trib. comercial spre încheere și viză, pentru ca ast-fel să merite credința că operațiunile

ce coprend sunt trecute la epoca când au fost făcute, iar nu în urmă, și în vederea unei încetări de plăți.

Aceste măsuri de viză, parafare și încheere a registrelor constituiesc garanții și condițiuni extrinseci ale registrelor. Neținerea de loc a registrelor obligatorii sau ținerea lor, fără ca să aibă acele condițiuni extrinseci, atrag condamnarea comerciantului, care a încetat plățile ca bancrutar simplu, pe temeiul art. 876 al. 5, sub reserva acolo stabilită. Dar legiuitorul a mai voit ca acele registre obligatorii încheiate și vizate să coprendă constatări exacte, complete și să dea seama de adevărata situație a comerciantului să fie ca o oglindă a operațiilor sale.

La aceste condițiuni intrinseci, ce trebuie să întrunească registrele obligatorii, se referă art. 877 al. I C. com. și este rațională cererea legii ca registrele să aibă și aceste condițiuni intrinseci, căci numai prin exacta și complectă trecere a operațiilor comerciale în registre, se poate exercita un control despre modul cum falitul a întrebuințat baniș altora, ai creditorilor. Legiuitorul nu putea să nu lase fără nici o sancțiune aceste măsuri eficace de control și de cea a edictat art. 877 al. I. Așa dar nu poate să existe contradicție între acest text de lege și art. 876 al. 5, după cum s'ar părea la prima vedere că ar rezulta din apropierea textelor. S'ar părea că în art. 877 al. I se cere un inventar și art. 876 al. 5 coprinde dispensa categorică de ori-ce registru, afară de acel jurnal. Am văzut însă că într'un loc e vorba de condițiunile extrinseci ale registrelor, iar în cel-l'alt loc de cele intrinseci și că nu poate fi vorba de vre-o lucrare anuală a comerciantului, ci de registru inventar, care trebuie să fie exact. O întrebare însă se impune.

Ce se va decide față de un falit care are un registru jurnal încheiat și vizat, dar are și un registru inventar incomplet sau inexat? Eu cred că dacă are numai registrul jurnal încheiat și vizat nu poate fi aplicabil art. 876 al. 5, dar ar putea să i se aplice art. 877 al. I, când s'ar constata că acel registru jurnal este inexat sau incomplet, ca și în cazul când n'ar avea acest registru, dar ar avea un registru inventar inexat sau incomplet.

În speța judecată prin decizia ce adnotăm, Curtea de apel a aplicat art. 877 al. I C. com. numai pe temeiul constatărei că recurentul nu a făcut inventariul, adică nu a ținut registrul inventar, de și avea un registru jurnal, încheiat și vizat. Am văzut însă că art. 876 al. 5 C. com. dispensează pe comerciant de a ține alt registru de cât cel jurnal. Nu faptul neținerii registrului inventar atrage prin sine însuși aplicarea art. 877, ci

trebuie o constatare că registrele, ori-care ar fi ele, sunt incomplete sau inexacte. Așa dar constatarea instanței de fond, în speță, nu putea motiva aplicarea art. 877, ci trebuia o constatare că registrul, pe care l'a ținut comerciantul, nu întrunește condițiunile intrinseci, adică că nu este exact sau complet, cum se exprimă prin termeni pozitivi art. 877.

Înainte de a termina, a'și avea de făcut câte-va observațiuni și asupra considerațiunilor, pentru care Inalta Curte respinge motivul III de casare.

Prin acest motiv se pune în discuțiune o pură cestiune de drept și anume aceea de a se ști, dacă art. 877 al. I Cod com. cere sau nu pentru aplicarea sa, ca epoca încetării plăților să corespundă cu epoca neținerii regulate a registrelor. Curtea de apel, prin decizia supusă recursului, a constatat ambele aceste epoce și recurentul nu cere constatarea altor fapte, ci susține numai că ele trebuiesc să existe în mod concomitent. Instanța supremă înlătură această cestiune de drept pe două considerațiuni: I) Că are de basă o constatare de fapte, care este atributul instanței de fond; și II) Că motivul este și inexact în fapt. Mai înainte de toate mi se pare că aceste două considerațiuni se exclud una pe alta, de oare-ce când se ține că este inexact în fapt, atunci se recunoaște că faptele sunt constatate, dar alt-fel de cât așa cum se susține prin motivul de casare. Dar afară de aceasta, faptele, la care se rapoartă motivul de casare, adică epoca încetării plăților și epoca neținerii regulate a registrelor, am vădut că sunt constatate de instanța de fond și nici nu se putea alt-fel, de oare-ce aceste fapte sunt chiar elementele constitutive ale delictului prevădut de art. 877, pe care l'a aplicat. Dar chiar și Inalta Curte recunoaște, prin considerentele date pentru respingerea acestuia al treilea motiv, că acele elemente sunt stabilite în speță.

Prin modul însă cum instanța supremă a respins motivul III am fost lipsiți de o jurisprudență, asupra unei cestiuni de drept, propusă pentru prima oară înainte sa și nu lipsită de oare-care interes, afară numai dacă nu vedem în ultimele cuvinte ale decisiunii, ce adnotăm, o deslegare a cestiunii și aceasta fără o motivare mai largă.

Terminând aceste observațiuni, mă întreb dacă ele vor putea convinge pe ce le vor citi, întru cât nu sunt tămiatate cu citațiuni din autori reputați sau din jurisprudență.

Modestia mă face de a nu pune în aceste rânduri și bagajul obicinuit al doctrinei și jurisprudenței, de și nu știu dacă, tocmai ne făcând aceasta, nu lipsesc de modestie. Însă ori-cum voi fi socotit, știința dreptului, ne fiind sfânta scriptură, cuvântul

doctrinei și jurisprudenței nu este cuvântul evangheliei, iar datoria credincioșilor de «a crede și nu cerceta» trebuie să fie înlocuită cu datoria celor ce se ocupă cu dreptul de a cerceta și discuta mereu.

Gellus

TRIBUNALUL MEHEDINȚI, Secțiunea I-a

Audiența de la 30 Septembrie 1903

Președenția D-lui I. B. DOXESCU, Prim-Președinte

Vânzarea imobilului Pandele Dumitrescu

Urmărire imobiliară. — Imobil ipotecat vândut de bună voie de către debitor. — Scoaterea în vânzare a imobilului de către creditorul ipotecar. — Îndeplinirea procedurii de urmărire. — Dacă trebuie îndeplinită și față cu vânzătorul, adică debitorul. — (Art. 509 din Pr. civilă).

In materie de urmărire imobiliară, procedura de urmărire, adică somația, afișele și publicațiile, citarea, etc. trebuie să se îndeplinească față cu debitorul urmărit.

Ast-fel, când debitorul vinde de bună voie imobilul său ipotecat, și în urmă creditorul ipotecar scoate în vânzare acel imobil, procedura de urmărire trebuie să o îndeplinească și în persoana sa la domiciliul vânzătorului, adică a debitorului nu numai a cumpărătorului care nu este de cât deținătorul imobilului.

Tribunalul,

Având în vedere că legiuitorul prin art. 509 Pr. civ. a impus, sub pedeapsă de nulitate, ca un exemplar de publicațiune să se încunoștiințeze în persoană sau la domiciliul debitorului urmărit, precum și deținătorului;

Că în speță din actele din dosar rezultă că în persoana debitorului din actul ce să execută, Pandele Dumitrescu, nu s'a îndeplinit nici procedura de somare, nici cea de citare și prin urmare indiferent dacă asupra imobilului urmărit este un deținător, în persoana căruia s'a îndeplinit procedura de somare și citare, trebuia îndeplinită procedura și în privința datornicului din actul ce să execută; că dar trib. admițând incidentul, urmează a anula afișele și publicațiunile cu termenul de astăzi.

Pentru aceste motive, admite incidentul și anulează afișele, etc.

(ss) Ion B. Doxescu, Aristide Marinescu

Observație. — Un imobil s'a vândut grevat de o ipotecă.

Creditorul a cerut vânzarea și a îndreptat urmărirea numai contra cumpărătorului. La ziua vânzării acesta a ridicat incidentul că el nu este debitor, este numai deținător; adevăratul debitor este vânzătorul, în contra căruia să se îndrepteze urmărirea.

Tribunalul a admis incidentul, punând un princip contrar cu legea.

Noi știm că creditorul ipotecar are un drept real și legea l' autoriză să urmărească imobilul în ori-ce mână ar trece (art. 1746 Cod. civ.).

Prin faptul că imobilul s'a transmis cu sarcina ipotecei, cumpărătorul a devenit debitor și urmărirea fusese bine îndreptată contra sa.

A se anula toate actele de urmărire, pe mo-

tivul că urmărirea trebuia făcută față cu vânzătorul, nu față cu cumpărătorul, este a se nesocoti drepturile și datoriile cumpărătorului; este a se efectua o vânzare față cu o persoană care a încetat de a fi proprietară; este a nu se recunoaște că față de achisitor, drepturile și acțiunile creditorului ipotecar, s'au putut conserva, după cum le conservă legea.

Aristide Anastasiu
Advocat, T.-Severin

O INTIMPINARE

Relativ la cazul soldatului Ispășoiu, cunoscut prin diferitele monografii ce am publicat în ziarul nostru, primim din partea d-lui avocat V. M. Antonescu, din Craiova, următoarea scrisoare, pe care ne grăbim a o comunica cititorilor noștri. Nu am putut-o publica până astăzi din cauza îmbulzei de materii.

Domnule Director,

S'a făcut oare-care vâlvă în jurul incidentului ridicat în afacerea Ispășoiu și cu toate că în discuție n'a fost nici cât infima mea persoană, mi s'au pretat însă, indirect, păreri pe care nu le-am susținut nici o dată. Pentru justificarea mea și mai multă lămurire a chestiunii îmi permit să dau cuprinsul însăși al incidentului în chestiune.

Iată motivele pentru care am cerut o comisiune medicală :

I. Pentru că în conformitate cu instrucția întregă, cu deposițiile tuturor martorilor, cu foaia de pedepse care e din cele mai puțin încărcate, și în care nici o pedeapsă nu figurează ca dată de una din cele două victime, în conformitate cu bunătatea excesivă de care uza față de el șefii săi direcți, complzența care mergea până acolo, în cât îi se arăta legea în virtutea căreia "i se da cutare ordin sau "i se refusa cutare cerere,—lucru ce îndrănesc să afirm că nu s'a mai petrecut cu nici un soldat din armata română; în conformitate în fine cu propriile lui declarații rudelor sale acasă, în momente lucide, aici : Concluzia ce se impune, concluzia imperativ necesară, e că indoita crimă n'a avut răsbunarea ca motiv și alt motiv ne putându-se arăta de acuzare, crimă n'are deci mobil.

II. Pentru că, incoerența răspunsurilor la interogatoriul de la spital și depozitia unor martori, îl arată într'o stare anormală, fapt ce confirmă însăși acuzarea în pasagiile însemnate, la paginile 206, 27 și inverso, 208 și inverso 209, 212 inverso din ordonanța definitivă, din care mai ales ultimul pasagiu dovedind și o tentativă de asasinat asupra Sub Lt Filimon, ne arată pe «monstrul insetat de sânge» ca pe un al doilea Misdea, care, dacă ar fi avut posibilitatea, ar fi împușcat întregul batalion.

III. Pentru că din ancheta noastră personală rezultă că Ispășoiu în timpul somnului avea oare-care spasmi și aceste accese împreunate cu faptul că imediat după crimă a căzut într'o somnolență letargică unul din simptomele caracteristice—pot constitui dacă nu dovada cel puțin bănuiala epilepsiei larvate.

IV. Pentru că în fine avem un precedent în afacerea Candiano, unde 11 doctori au fost consultați numai pentru că exista o mică bănuială, care se traducea prin prejudecată că un om din elită nu poate fi un criminal ordinar, deși asasinatul avea un mobil bine determinat : furtul, pe când în speța mobilul lipsește.

Pentru aceste motive, Onor. Consiliu, bine vojiți a dispune constituirea unei comisiuni medicale, care să se pronunțe asupra stărei mintale a acuzatului».

Și pentru că acuzarea ne vorbea de clișeu iresponsabilității, ca din cele mai obicnuite aiurea, semnaland în același timp pericolul teoriilor școalei italiene, persiflând «boalele de prin cărți» m'am justificat în replică :

«Departa de noi ideea de a țară în fața d-voastră teorii

ce nu se profesază de cât ex-cathedra, teorii ce pot face cel mult obiectul unor discuțiuni academice

Dacă însă e vorba să fim puțin pedanți, onorata acuzare, să ție socoteală că noi nu cităm pentru susținerea tezei noastre pe Lombroso, Ferri, Garofalo, Sighele, Moro, M-me Tornowsky sau alți campioni ai școalei italiene, ai școalei pozitive nu zicem pe de altă parte Lacassagne, Aubry, Manouvrier și nici măcar Tarde sau Féré, suntem deci alături de toată școala așa zisă franceză.

Ne permitem însă să invocăm în sprijinul nostru pe Fabret în Anab medico-psichologues, pe Frousseau în Ttraité des maladies mentales, pe Mandsley în Le crime et la folie, pe Legrand du Saule în La folie devant les Tribunaux, pe Pitres și Régis cu ultimile date ale științei, medici legiști și savanți cari, neavând sgară de unei școale inovatoare, constituiesc școala conservatoare, școala clasică.

Dar dacă nu aruncăm crimele lui Ispășoiu nici în spinarea eredității, nici pe seama mediului social, d-l comisar regal ne va permite ca fără a pretinde că un om e nebun pentru că e criminal, să susținem că acesta e un nebun criminal».

Acestea s'au spus în procesul Ispășoiu cu ocazia incidentului, ast-fel și nimic mai mult.

Îmi permit o simplă remarcă : Un congres întreg «al alieniștilor și neurologiștilor la Bordeaux 1895» a primit în aplause unanime studiul d-lui Parant : «Les impulsions irrésistibles des épileptiques» în care se insistă mai cu seamă asupra epilepsiei larvate.

Primiți vă rog, d-le Director, asigurarea înaltei considerațiuni ce vă port.

V. M. Antonescu

Craiova, 28 Octombrie 1903

Avocat, Craiova

BIBLIOGRAFII

DREPTUL CIVIL ROMÂN, Vol. I, II și III, de d-l Profesor **C. Nacu**, se afia de vânzare la *Redacția și tipografia acestui ziar*, de unde se expediază contra : mandat poștal sau timbre.

Comandele se vor expedia pe adresa d-lui Codreanu.

Prețul fie-cărui vol. este de **lei 12**.

Pentru provincie se încarcă portul poștal.

A apărut :

CODUL de COMERCIU

cu

NOUA LEGE A FALIMENTELOR

— ADNOTATĂ —

COPRINZEND SUB FIE-CARE ARTICOL :

I) Trimitere la autori. II) Jurisprudența română. III) Jurisprudența străină. IV) Motive. V) Note explicative și scurte comentarii

de

Ion N. Cesărescu

și

Em. M. Dan

La finele Codului s'a adăogat : Expunerile de motive din anii 1885, 1899 și 1900, precum și un index alfabetic

— PREȚUL 6 LEI —

DE VÂNZARE : La tipografia sau redacțiunea acestui ziar, București, str. Carol 19 sau Strada Artei No. 11, în dosul Palatului Justiției, de unde se expediază contra valoare, marelui său mandat poștal.